

Čís. 1019.

K poskytnutí zvýšené ochrany úřední osobě (§ 68 tr. zák.) stačí, že byla formálně oprávněna k úkonu, v němž bylo jí násilím překáženo.

(Rozh. ze dne 23. listopadu 1922, Kr I 1059/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 13. července 1921, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného, dovolávající se důvodů zmatečnosti čís. 5 a 9 b) § 281 tr. ř., nelze přiznati oprávnění. Vzhledem ku znění § 81 tr. zák., jenž ohrožuje trestem násilný odpor proti služebnímu výkonu osoby, v § 68 tr. zák. označené, je s hlediska § 81 tr. zák. směřodlatno pouze formelní oprávnění k úřednímu výkonu, které propůjčuje úřednímu orgánu ochrany dle § 68 tr. zák. Vyžaduje proto zákon pro odsouzení dle § 81 tr. zák., jak nalézací soud správně uvádí, pouze, by služební výkon, který násilným jednáním pachatele má být zmařen, spadal do oboru práv a povinností, osobě v § 68 tr. zák. jmenované mocí jejího postavení služebního náležejících. O formelním oprávnění Bohumila M-a, výkonného orgánu okresního soudu v Č., ku úřednímu jednání, o něž šlo, nemůže být dle zjištění rozsudku nejmenší pochybnosti a nepochybuje o tom ani zmateční stížnost. Zjišťuje soud, že Bohumilu M-ovi bylo jakožto výkonnému orgánu okresním soudem v Č. uloženo, by vykonal kapesní zájem na obžalovaném, že M. odebral se za tím účelem v stejno-kroji soudního vykonavatele k obžalovanému, doručoval mu příslušné usnesení soudní a sdělil mu, že má vykonati kapesní zájem. Formelní oprávnění Bohumila M-a k zakročení proti obžalovanému bylo proto založeno jednak ve vrchnostenském příkaze, jednak ve služebním postavení M-a jakožto výkonného orgánu a byly tu proto podmínky pro ochranu jeho ve smyslu §§ 68 a 81 tr. zák., kterážto zákonná ustanovení dle svého účelu chrání státní moc a státní autoritu, představovanou orgány státní moci bez rozdílu. Bohumil M., obdržev jakožto výkonný orgán od příslušného soudu rozkaz k provedení úředního výkonu, byl povinen, rozkaz ten splniti. Nesměl-li se vzpečovati, rozkazu soudu uposlechnouti, musí být ve výkonu své služby také náležitě chráněn. Jen tedy formelní oprávnění k předsevzetí úředního výkonu a nikoli materiální oprávněnost výkonu je to, co propůjčuje úřednímu orgánu ochranu dle § 68 tr. zák. K rozhodování o materiální oprávněnosti slouží cesta jiná, po případě cesta stížnosti; formelně oprávněnému výkonu má se strana podrobiti. Opačné stanovisko podkopalo by autoritu státní moci a ochromilo její působnost. Námitka stížnosti, že v tomto případě šlo o nezákonný výkon úřadu, je ostatně nesprávná. Výkonný orgán měl provést na obžalovaném kapesní zájem a byl proto oprávněn odníti mu všechny peníze, které měl u sebe, bez ohledu na eventuelní vlastnické právo jiných osob k nim (§ 253 ex. ř. a návod pro výkonné orgány odd. II.). Jednal proto v tomto případě vý-

konný orgán Bohumil M. úplně dle zákona, dle svých předpisů, nedopustil se žádného nedopatření a bylo tudíž povinností obžalovaného bez odkladu na vyzvání výkonného orgánu peníze mu vydati, byť snad byly vlastnictvím jeho manželky. Poskytovalť jí zákon prostředky, by svému domnělému právu zjednala platnost. I kdyby obžalovaný byl subjektivně toho mínění, že úřední výkon byl proto nesprávným, že směřoval proti majetku manželčinu, nemohlo by ho to ospravedlniti. Jen tehdy by mohl uplatňovati úspěšně omyl ve smyslu § 2 lit. e) tr. zák., kdyby se byl omyl ten týkal skutkových okolností co do formelního oprávnění výkonného orgánu k dotyčnému úřednímu výkonu, poněvadž, jak již doličeno, pouze formální oprávněnost k služebnímu výkonu je dle zákona rozhodnou. Naproti tomu neosvobozují eventuelní pochybnosti a omyly co do materielní oprávněnosti úředního výkonu od zodpovědnosti ve smyslu § 81 tr. zák., poněvadž se nedotýkají znaku dle zákona závažného. Nezakládá proto též neúplnosti dle č. 5 § 281 tr. ř., že se soud tvrzeným omylem v důvodech rozsudku výslovně nezabýval.

Čís. 1020.

I t. zv. obchody do vzduchu (Luftgeschäfte) mohou spadat pod ustanovení předpisů o válečné lichvě.

(Rozh. ze dne 25. listopadu 1922, Kr I 1411/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Chebu ze dne 12. listopadu 1921, jímž byli obžalovaní sprostěni dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle § 8 tr. zák. a § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. a dále pro přečin pletich dle § 11 čís. 4 zmíněného zákona a pro přečin předražování dle § 7 čís. 3 citovaného zákona a Václav L. z obžaloby pro přečin dle § 11 čís. 4 téhož zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek první stolice jen, pokud jím byli sprostěni Karel S., Josef Sch., Adolf K. a Alfred F. z obžaloby pro přečin nedokonaného řetězového obchodu a jiných pletich trestných dle § 8 tr. zák. a § 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě, jakož i pro přečin § 7 čís. 3 zákona o válečné lichvě a obžalovaný Václav L. z obžaloby pro přečin pletich, trestných dle § 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě. Stížnost dovolaává se zmatečnických důvodů čís. 5, čís. 9 lit. a) § 281 tr. ř.; jest oprávněna. Po stránce právní vychází nalézací soud z názoru, že ustanovením §§ 7, 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě nelze podřaditi tak zvané obchody do vzduchu. Názor je nesprávný. Ustanovení § 7 čelí využitkování mimořádných poměrů poválečných požadováním zřejmě přemrštěné ceny za předměty potřeby. Zákon nerozeznává, má-li pachatel v době, kdy cenu požaduje, zboží již po ruce či zamýšlí-li je sobě teprve dodatečně opatřiti. I v tomto případě může nabídka — nerozbiže-li se vyjednávání právě pro